SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 133/2017-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudcu Milana Ľalíka a sudkyne Marianny Mochnáčovej o prijatej sťažnosti [redacted], [redacted], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Holičom, Poľovnícka 4, Bernolákovo, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 5/2005 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 5/2005 p o r u š e n é b o l o .

2. Krajskému súdu v Trnave p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 5/2005 konať bez zbytočných prieťahov.

3. [redacted] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré j e Krajský súd v Trnave p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Trnave j e p o v i n n ý uhradiť [redacted] trovy právneho zastúpenia v sume 562,21 € (slovom päťstošesťdesiatdva eur a dvadsaťjeden centov) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Jozefa Holiča, Poľovnícka 4, Bernolákovo, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 133/2017-20 z 8. marca 2017 prijal v zmysle ustanovenia § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [redacted] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 5/2005 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Porušenie základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ v právnom postavení obžalovaného v napadnutom konaní vidí v prieťahovom postupe krajského súdu, ktorý v dôsledku svojej nečinnosti a neefektívneho a nesústredeného konania predmetné trestné konanie, začaté podaním obžaloby v marci 2005, dosiaľ právoplatne neskončil. Poukazujúc na dlhodobý stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza (argumentujúc uplynutím viac ako 17 rokov od vnesenia obvinenia voči jeho osobe, pozn.), sa sťažovateľ domáha zastavenia napadnutého konania.

3. Vo svojej sťažnosti sťažovateľ dôvodí, že *„predmetné trestné konania vykazuje prieťahy..., ktoré vznikali na strane súdu. Správanie sťažovateľa nemožno v tomto smere hodnotiť ako správanie sťažujúce postup súdu. Ďalej má za to, že v zmysle Ústavy Slovenskej republiky, Listiny základných práv a slobôd a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj v kontexte 18 rokov od spáchania stíhaného skutku by ďalšie konanie vytváralo a už aj vytvára charakter odopretia spravodlivosti (denegario iustitae).“*.

S ohľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní, aby krajskému súdu prikázal napadnuté konanie zastaviť, jemu priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 12 000 €, ako aj úhradu trov konania v sume 364,42 €.

Sťažovateľ ústavnému súdu zároveň v závere podanej ústavnej sťažnosti oznamuje svoj súhlas s upustením od verejného ústneho pojednávania vo veci.

4.1 Na základe výzvy ústavného súdu sa predseda krajského súdu [redacted] vyjadril k priebehu konania podaním sp. zn. Spr 77/17 zo 17. februára 2017, v rámci ktorého okrem uvedenia chronológie úkonov krajského súdu v napadnutom konaní (bod 4.2) konštatoval:

«Ako vyplýva zo samotnej spracovanej chronológie úkonov tunajšieho krajského súdu v trestnej veci obžalovaného [redacted] a spol. vedenej pod sp. zn. 2T/5/2005 je zrejmé, že od podania obžaloby (od 11.03.2005) do súčasného obdobia sa štyri krát menilo zloženie senátu, a to z dôvodu jednak úmrtia predsedu senátu [redacted], resp. v neskoršom období z dôvodu odchádzajúcich nasledujúcich predsedov senátu do dôchodku ([redacted] a [redacted]). K samotnému predlžovaniu konania v predmetnej trestnej veci došlo aj z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti pôvodne určeného predsedu senátu [redacted], neskôr [redacted] a následne [redacted]. Okrem dlhodobej práceneschopnosti vyššie uvedených predsedov senátu došlo k predĺženiu konania aj z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti člena senátu [redacted], a to v trvaní 4-6 mesiacov na začiatku roku 2012.

K odročovaniu priebežne určovaných termínov hlavného pojednávania vo veci ďalej dochádzalo jednak aj z dôvodu neprítomnosti obžalovaných, resp. svedkov predvolávaných na jednotlivé hlavné pojednávania. Tiež z dôvodu neprítomnosti obhajcov obžalovaných, ako je zrejmé zo samotného priloženého prehľadu úkonov.

Aktuálne po vylúčení obžalovaného [redacted] zo spoločného konania na samostatné konanie a rozhodnutie boli tunajším súdom určené viaceré termíny hlavných pojednávaní, v rámci ktorých došlo aj k vypočutiu samotného obžalovaného a viacerých svedkov. Samotný (obžalovaný) [redacted] sa v ostatnom období určených termínov hlavných pojednávaní na tieto nedostavoval s tým, že k tunajšiemu spisu oznamoval, že sa jednak nedostaví a žiada zastaviť trestné konanie z dôvodu porušovania jeho zákonných, resp. ústavných práv...

Zo strany samotného sťažovateľa [redacted] od nápadu predmetnej trestnej veci na krajský súd do súčasného obdobia nebola predsedovi krajského súdu podaná kvalifikovaným spôsobom sťažnosť na prieťahy v konaní.»

4.2 V rámci chronológie procesných úkonov krajského súdu za obdobie od podania obžaloby 11. marca 2005 krajský súd uviedol:

«11.3.2005 - podaná obžaloba na obvinených 1/ [redacted], 2/ [redacted], 3/ [redacted] prokurátorkou KP Trnava

23.12.2005 - vytýčený termín HP na deň 27. - 29. marec 2006; 3.-5. apríla 2006, zloženie senátu: [redacted] - predseda senátu, prísediaci: [redacted], [redacted]

23.2.2006 - opatrenie, ktorým sa ruší ustanovenie obhajcu [redacted] u obžalovaného [redacted] - obhajkyňa menovaného zastupovala až do 2.11.2004, kedy si obž. [redacted] zvolil v súlade s § 37 ods. 2 Tr. por. iného obhajcu

23.3.2006 - Zrušenie termínu HP určeného na deň 27. - 29. marec 2006; 3.- 5. apríla 2006 z dôvodu ospravedlnenia sa obhajcu [redacted] (za obž. [redacted])

10.4.2006 - vytýčený termín HP na deň 28. - 30. júna 2006; 3.-4. júla 2006, zloženie senátu: [redacted] - predseda senátu, prísediaci: [redacted], [redacted]

27.6.2006 - úradný záznam o zrušení termínu pojednávania určeného na deň 28. - 30. júna 2006; 3.-4. júla 2006 z dôvodu dlhodobej PN predsedu senátu [redacted]

24.10.2006 - opatrenie; vec prerozdelená z dôvodu dlhodobej PN predsedu senátu [redacted] v zmysle Dodatku č. 10 k RP na rok 2006, zloženie senátu: [redacted], prísediaci: [redacted], [redacted]

6.3.2008 - vytýčený termín HP na deň 3.7.2008, zloženie senátu: [redacted], prísediaci: [redacted], [redacted]

9.6.2008 - zrušenie termínu HP určeného na deň 3.7.2008 z dôvodu ospravedlnenia sa obhajcu [redacted]

10.6.2008 - vytýčený termín HP na deň 9.10.2008

25.9.2008 - žiadosť predsedu senátu na OR PZ v Bratislave V - o doručenie písomností obžalovanému [redacted]

9.10.2008 - žiadosť advokáta [redacted] o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní ([redacted] utrpel mozgovú príhodu)

9.10.2008 - HP, súd HP odročené na neurčito

19.10.2009 - vytýčený termín HP na deň 4.5.2010

19.10.2009 - vyjadrenie predsedu senátu - [redacted] - v trestnej veci proti obž. [redacted] a spol. bol určený termín HP na 4.5.2010. Termín ukončenia veci uviesť neviem, pretože vo veci bude potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie

13.4.2010 - zrušenie termínu HP určeného na deň 4.5.2010 z dôvodu dlhodobej PN predsedu senátu [redacted]

28.10.2010 - vytýčený termín HP na deň 1.3.2011

24.2.2011 - žiadosť o odročenie pojednávania a ospravedlnenie neúčasti na HP od JUDr. Jozefa Holiča

28.2.2011 - ospravedlnenie neúčasti na HP od [redacted]

1.3.2011 - ospravedlnenie neúčasti na HP od [redacted]

1.3.2011 - HP, vypočutí dvaja poškodení, súd HP odročil na neurčito

9.5.2011 - vytýčený termín HP na deň 25.10.2011

21.9.2011 - úprava predsedu senátu: zruš termín HP určeného na deň 25.10.2011 z dôvodu dlhodobej PN [redacted] a následného prerozdelenia T vecí. Rozvrhom práce bola predmetná vec pridelená na vybavenie predsedovi senátu [redacted].

20.1.2012 - vytýčený termín HP na deň 29.5.2012

16.2.2012 - žiadosť predsedu senátu na OR PZ v Bratislave V - o doručenie zásielky obžalovanému [redacted]

17.5.2012 - oznámenie od advokáta [redacted], že obžalovaný [redacted] dňa 19.4.2012 zomrel

29.5.2012 - HP, vypočutí dvaja poškodení, súd HP odročuje na 8.10.2012

19.6.2012 - neverejné zasadnutie - predmetom konania bolo rozhodnúť o zastavení trestného stíhania proti obžalovanému [redacted]

19.6.2012 - uznesenie, ktorým bolo rozhodnuté o zastavení trestného stíhania proti obžalovanému [redacted] podľa § 231 ods. 1 zák. č. 141/1961 Zb. Trestného poriadku účinného do 31.12.2005 s použitím § 11 ods. 1 písm. d) zák. č. 141/1961 Zb. Trestného poriadku účinného do 31.12.2005

8.10.2012 - HP, bol vypočutý obžalovaný [redacted] a obžalovaný [redacted], boli vypočutí piati svedkovia, súd HP odročuje na deň 29.11.2012.

29.11.2012 - HP, nedostavil sa obžalovaný [redacted], termín bral na vedomie; súd HP odročil na neurčito

7.12.2012 - úradný záznam predsedu senátu [redacted] - z dôvodu plánovanej - dlhodobej PN [redacted], približne 4 - 6 mesiacov je hlavné pojednávanie v uvedenej trestnej veci odročené na neurčito

29.7.2013 - vytýčený termín HP na deň 12.11.2013

11.11.2013 - ospravedlnenie neúčasti na HP od JUDr. Jozefa Holiča, zároveň po dohode s klientom, [redacted], žiadajú konať v neprítomnosti obhajcu

12.11.2013 - HP, súd HP odročuje na termín 6.5.2014

17.4.2014 - zrušenie termínu HP určeného na deň 6.5.2014 z dôvodu PN - predsedu senátu [redacted] a člena senátu [redacted]

Opatrením predsedu krajského súdu zo dňa 25.4.2014 bolo vo veci dňa 30.4.2014 vygenerované nové zloženie senátu: Vec pridelená predsedovi senátu [redacted] a členovi senátu [redacted].

27.5.2014 - vec predložená predsedovi senátu za účelom ďalšieho postupu vo veci

9.6.2014 - na základe opatrenia predsedu krajského súdu zo dňa 9.6.2014 bola trestná vec prerozdelená a pridelená predsedovi senátu - [redacted]

10.6.2014 - vec predložená predsedovi senátu za účelom ďalšieho postupu vo veci

26.6.2014 - zaslané vyjadrenie obhajcom s upozornením svojich klientov (obž. [redacted] a obž. [redacted]), či súhlasia, aby sa HP konalo v novom zložení senátu

14.7.2014 - vyjadrenie od obhajcu JUDr. Jozefa Holiča, že súhlasí, aby sa HP konalo v novom zložení senátu, chýba písomný súhlas od obž. [redacted]

22.7.2014 - vyjadrenie od obhajcu [redacted], že jeho klient (obž. [redacted]) súhlasí, aby sa HP vykonalo v novom zložení senátu; následne bola trestná vec predložená predsedovi senátu za účelom ďalšieho postupu vo veci.

12.8.2014 - urgencia obhajcu JUDr. Jozefa Holiča, aby zabezpečil vyjadrenie od svojho klienta ([redacted]), či súhlasí s pojednávaním v novom zložení senátu, nakoľko toto vyjadrenie od jeho klienta chýba

25.8.2014 - vyjadrenie od [redacted], že súhlasí so zmenou nového senátu. Predseda senátu [redacted] je práceneschopný

3.11.2014 - v zmysle Dodatku č. 17 k RP na rok 2014 a na základe Opatrenia predsedu KS Trnava Spr. 602/14-2 zo dňa 31.10.2014 bol náhodným výberom vygenerovaný nový člen senátu namiesto [redacted]

6.11.2014 - v zmysle Dodatku č. 17 k RP na rok 2014 a na základe Opatrenia predsedu KS Trnava Spr. 603/14-2 zo dňa 31.10.2014 bol náhodným výberom vygenerovaný nový predseda senátu namiesto [redacted]

7.11.2014 - vec predložená predsedovi senátu za účelom ďalšieho postupu vo veci

19.1.2015 - vytýčený termín HP na deň 16.3.2015

12.3.2015 - termín určený na deň 16.3.2015 bol zrušený z dôvodu ospravedlnenia obhajcu obž. [redacted] - JUDr. Jozefa Holiča

15.4.2015 - vytýčený termín HP na 15.6.2015

15.6.2015 - HP odročené z dôvodu neprítomnosti obž. [redacted], kde bude zisťovaný aktuálny zdravotný stav obž. [redacted], po zistení určí krajský súd ďalší procesný postup vo veci

22.7.2015 - vyžiadanie správy ohľadom zistenia zdravotného stavu obž. [redacted] u jeho ošetrujúcej lekárky [redacted]

25.8.2015 - obž. [redacted] bol vylúčený na samostatné konanie a rozhodnutie pod novou sp. zn. 6T/1/2015

28.9.2015 - HP, odložené na neurčito (vznesená námietka zaujatosti proti sudcom konajúcim v uvedenej trestnej veci - námietku podal obhajca obž. [redacted] - JUDr. Jozef Holič). Toho istého dňa vypracované písomné vyhotovenie uznesenia - sudcovia nie sú vylúčení z vykonávania úkonov tr. konania, doručuje sa)

14.10.2015 - súdu doručené odôvodnenie sťažnosti (proti rozh. o nevylúčení sudcov) obhajcom JUDr. Jozefom Holičom, ktorú podal do zápisnice na HP dňa 28.9.2015

23.10.2015 - spis zaslaný na NS SR

10.11.2015 - spis vrátený z NS SR, uznesenie o nevylúčení sudcov z vykonávania úkonov v tejto trestnej veci zrušené a vrátené, doručuje sa uznesenie NS SR Bratislava

26.11.2015 - neverejné zasadnutie, opätovne rozhodnuté, že sudcovia nie sú vylúčení z vykonávania úkonov v tejto trestnej veci

9.12.2015 - sťažnosť obhajcu obž. [redacted] - JUDr. Jozefa Holiča proti uzneseniu KS v Trnave zo dňa 26.11.2015

15.12.2015 - spis zaslaný na NS SR

19.1.2016 - spis vrátený z NS SR, napadnuté uznesenie bolo zrušené (KS nemal o námietke rozhodovať)

28.1.2016 - vytýčený termín HP na deň 11.4.2016

11.4.2016 - HP, vypočutý obž. [redacted] a 6 svedkov, HP odročené na 1.6.2016

24.5.2016 - HP zrušené - dlhodobá PN predsedu senátu [redacted]

15.7.2016 - vec prerozdelená z dôvodu dlhodobej PN predsedu senátu [redacted] v zmysle Dodatku k RP na rok 2016 (generovanie nového predsedu senátu)

21.7.2016 - vec predložená predsedníčke senátu [redacted]) za účelom ďalšieho postupu vo veci

6.10.2016 - vec vrátená predsedovi senátu [redacted] po ukončení PN

12.10.2016 - vytýčený termín HP na 30.11.2016

28.11.2016 - HP určené na deň 30.11.2016 - zrušené (PN obhajca - JUDr. Jozef Holič)

30.11.2016 - vec predložená predsedovi senátu za účelom ďalšieho postupu vo veci

6.12.2016 - termín HP dňa 23.1.2017 - odročené pre neprítomnosť obž. [redacted]

23.1.2017 - HP odročené na deň 13.3.2017.»

5. Sťažovateľ vo svojom vyjadrení z 10. apríla 2017 v nadväznosti na vyjadrenie predsedu krajského súdu (body 4.1 a 4.2) zastáva názor, že *«... právo občana na skončenie veci v primeranej lehote je garantované Ústavou Slovenskej republiky, Listinou základných práv a slobôd a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd...*

Toto právo sťažovateľa je porušené štátom a dokonca si dovolíme tvrdiť, že najväčší podiel na tom nesie samotné Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré svojou personálnou politikou umožňuje vznik tzv. objektívnych príčin...

Trestný poriadok navyše ponúka konaniu pred súdom dostatočné možnosti ako skončiť vec v primeranej lehote, napr. inštitút náhradného sudcu.

Tým samozrejme nechceme byť „neempatickými" s predsedami senátov na Krajskom súde v Trnave, avšak treba si uvedomiť, že v predmetnej trestnej veci konanie pred súdom trvá viac ako 12 rokov. Za ten čas „stihol" zomrieť jeden z obžalovaných a aj jeden z predsedov senátov.

V každom prípade zavineným konaním porušovateľa sa vec dostala do štádia, kedy je každý úkon trestného konania (v ostatnom čase každý úkon predsedu senátu [redacted]) porušením práv sťažovateľa, pretože sa realizuje po uplynutí primeranej lehoty na skončenie veci. Táto lehota je s poukazom na čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky záväzná...

... obhajca obžalovaného JUDr. Holič od roku 2005 do roku 2015 ospravedlnil svoju neúčasť dvakrát. Zásadne odmietame tvrdenie, že by sme participovali na porušovaní svojich práv, ktoré predseda súdu v závere svojho vyjadrenia nešpecifikuje.

Odmietame konštatáciu, že sťažovateľ nepodal sťažnosť pre prieťahy v konaní predsedovi Krajského súdu v Trnave kvalifikovaným spôsobom.

Práve kvalifikovaným spôsobom boli vznesené námietky zaujatosti proti predsedovi a členom senátu, ktorí odmietali vziať na vedomie neprimeranú dĺžku konania a prieťahy v konaní, a tiež zánik trestnosti, ktorý' táto neprimeraná dĺžka konania zapríčinila.

Sťažnosť, ktorej sa predseda Krajského súdu v Trnave domáha by bola formálna a s absolútnou istotou aj formálne vybavená.».

Sťažovateľ si v závere vyjadrenia uplatnil úhradu trov konania za tri úkony právnych služieb vo výške 562,21 €.

6. Podaním z 25. apríla 2017 predseda krajského súdu ústavnému súdu zaslal na nahliadnutie súdny spis krajského súdu sp. zn. 2 T 5/2005 a zároveň oznámil svoj súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania (body 3 a 6) podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti a predloženým súdnym spisom sp. zn. 2 T 5/2005 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Prerokovanie sťažnosti na ústnom pojednávaní vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou namietaného porušenia práv, ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom krajského súdu bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. v primeranej lehote (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

8.1 Po vykonaní kontroly ústavnému súdu zaslanej chronológie procesných úkonov krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 5/2005 na základe obsahu krajským súdom predloženého – na vec sa vzťahujúceho – súdneho spisu (predloženého ústavnému súdu na nahliadnutie 28. apríla 2017, pozn.) považoval ústavný súd skutočnosti uvedené v chronológii za preukázané.

8.2 Nad rámec chronológie však ústavný súd pre úplnosť a jasný obraz o priebehu konania krajského súdu uvádza tieto zistenia zo súdneho spisu sp. zn. 2 T 5/2005:

- 19. jún 2012 – uznesením č. k. 2 T 5/2005-1704 krajský súd zastavil trestné stíhanie proti obžalovanému [redacted],
- 25. august 2015 – uznesením č. k. 2 T 5/2005-1821 krajský súd vylúčil obžalovaného [redacted] na samostatné konanie a rozhodnutie pod novou sp. zn. 6 T 1/2015,

- 28. september 2015 – uznesením č. k. 2 T 5/2005-1835 krajský súd rozhodol, že sudcovia nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v posudzovanej právnej veci,
- 29. október 2015 – Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Tost 31/2015 podľa § 149 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 uznesenie krajského súdu č. k. 2 T 5/2005-1835 z 28. septembra 2015 zrušil a krajskému súdu uložil vo veci znovu konať a rozhodnúť,
- 26. november 2015 – uznesením č. k. 2 T 5/2005-1867 krajský súd na neverejnom zasadnutí rozhodol, že sudcovia nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v posudzovanej právnej veci,
- 11. január 2016 – najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 44/2015 podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 uznesenie krajského súdu č. k. 2 T 5/2005-1867 z 26. novembra 2015 zrušil,
- 20. december 2016 – krajský súd opatrením č. k. 2 T 5/2005-2004 obžalovanému [redacted] ustanovil náhradného obhajcu – advokátku [redacted] v zmysle dikcie ustanovenia § 40a ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005,
- 13. marec 2017 – hlavné pojednávanie bolo odročené na 3. máj 2017,
- 13. marec 2017 – uznesením č. k. 2 T 5/2005-2039 krajský súd podľa § 66 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 uložil obžalovanému [redacted] poriadkovú pokutu vo výške 1 000 eur,
- 28. marec 2017 – spis bol zaslaný najvyššiemu súdu,
- 20. apríl 2017 – najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tost 12/2017 podľa § 149 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 uznesenie krajského súdu č. k. 2 T 5/2005-2039 z 13. marca 2017 zrušil v celom rozsahu,
- 24. apríl 2017 – spis bol vrátený z najvyššieho súdu,
- 25. apríl 2017 – termín hlavného pojednávania určený na 3. máj 2017 bol zrušený z dôvodu predloženia súdneho spisu ústavnému súdu.

III.

9. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

11. Ústavný súd pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny si osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo, lebo oneskorená spravodlivosť nie je žiadna spravodlivosť.

13. Podľa § 5 ods. 5 zákona č. 141/1961 Zb. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2005 a obdobne podľa § 2 ods. 10 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“) orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán.

14. Pri posudzovaní, či vo veci došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 26/02) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú povaha konania, teda právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd vo veci postupoval. Povahou konania treba rozumieť nielen jeho zložitosť alebo naopak, jednoduchosť na jednej strane, ale aj jeho význam pre sťažovateľa (obžalovaného v trestnom konaní, pozn.) na strane druhej.

Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie než doba konania v občianskoprávnych veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania.

14.1 Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom posudzovaného konania pred krajským súdom sp. zn. 2 T 5/2005 je trestnoprávne konanie o obžalobe proti (aj) sťažovateľovi. Posudzované konanie sa začalo na krajskom súde 11. marca 2005, teda pred viac ako dvanástimi rokmi. Ústavný súd zistil, že celková dĺžka predmetného konania pred krajským súdom bola čiastočne spôsobená skutkovo-procesnými okolnosťami (existencia viacerých obžalovaných, väčšie množstvo poškodených atď.). Celková dĺžka tohto konania však bola podľa názoru ústavného súdu poznačená predovšetkým postupom krajského súdu v tejto veci, ktorý sa pri sústredenejšom a najmä efektívnejšom postupe mohol pokúsiť o odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa v oveľa kratšom časovom horizonte.

14.2 Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania účastníkov súdneho konania, ústavný súd pri preskúmaní spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by samotný sťažovateľ zásadným spôsobom prispel k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Hoci je pravdou, že či už sťažovateľ, alebo jeho splnomocnený zástupca, sa opakovane ospravedlňovali z neúčasti na nariadených hlavných pojednávaniach (9. októbra 2008, 12. novembra 2013, 16. marca 2015, 30. novembra 2016, 23. januára 2017 či 13. marca 2017) a v niektorých prípadoch krajský súd žiadali vo veci konať v ich neprítomnosti, krajský súd termíny hlavných pojednávaní v dôsledku ich neprítomnosti bez ďalšieho odročoval. Uznesenie krajského súdu č. k. 2 T 5/2005-2039 z 13. marca 2017, ktorým krajský súd v zmysle § 66 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu vo výške 1 000 eur (za jeho opakovanú neúčasť na hlavnom pojednávaní, pozn.), však bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 12/2007 z 20. apríla 2017 zrušené v zmysle § 149 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 v celom rozsahu.

Rovnako je nesporné, že sťažovateľ bol v konaní aktívny a v plnom rozsahu využíval všetky svoje procesné oprávnenia (28. septembra 2015 vzniesol námietku zaujatosti proti sudcom konajúcim v uvedenej trestnej veci a následne podával opravné prostriedky voči

procesným rozhodnutiam krajského súdu, pozn.), v dôsledku ktorých sa súdny spis sp. zn. 2 T 5/2005 trikrát nachádzal na najvyššom súde (od 23. októbra 2015 od 10. novembra 2015, od 15. decembra 2015 do 19. januára 2016 a od 28. marca 2017 do 24. apríla 2017, pozn.) a najvyšší súd všetky tri sťažovateľom napadnuté uznesenia krajského súdu (bod 14.3.2) zrušil.

V správaní sťažovateľa preto ústavný súd nezistil také závažné nedostatky, ktoré by mohli výraznou a najmä zásadnou mierou ovplyvniť celkovú dĺžku uvedeného trestného konania.

14.3.1 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného krajského súdu. Ústavný súd zdôrazňuje, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

14.3.2 Konanie na krajskom súde, ktoré trvá viac ako dvanásť rokov bez vydania meritórneho rozhodnutia vo veci, je poznačené ako celok formálnosťou, neefektívnosťou a nesústredenosťou, aj keď krajský súd nariaďoval hlavné pojednávania (22-krát, pozn.) a zabezpečoval účasť na hlavných pojednávaniach. Neefektívnosť konania krajského súdu možno vidieť aj v jeho rozhodovacej činnosti:

- uznesenie krajského súdu č. k. 2 T 5/2005-1835 z 28. septembra 2015 (ktorým krajský súd rozhodol, že sudcovia nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v posudzovanej právnej veci, pozn.) bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 31/2015 z 29. októbra 2015 podľa § 149 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 zrušené a krajskému súdu bolo uložené, aby vo veci znovu konal a rozhodol,

- uznesenie krajského súdu č. k. 2 T 5/2005-1867 z 26. novembra 2015 (ktorým krajský súd rozhodol, že sudcovia nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v posudzovanej právnej veci, pozn.) bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn.

2 Tost 44/2015 z 11. januára 2016 podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 zrušené v celom rozsahu a

- uznesenie krajského súdu č. k. 2 T 5/2005-2039 z 13. marca 2017 (ktorým krajský súd podľa § 66 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 uložil obžalovanému [redacted] poriadkovú pokutu vo výške 1 000 eur, pozn.) bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 12/2017 z 20. apríla 2017 podľa § 149 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 zrušené v celom rozsahu.

14.3.3 Rovnako ústavný súd poukazuje v zhode s vyjadrením predsedu krajského súdu (bod 4.1) i na mnohé obdobia nečinnosti krajského súdu (či už v dôsledku opakovanej dlhodobej práceneschopnosti viacerých členov senátu a následného prerozdeľovania veci, alebo v dôsledku odchodu viacerých členov senátu do dôchodku, pozn.), ktoré mali podľa názoru ústavného súdu pri nie vždy efektívnom a sústredenom postupe samotného krajského súdu zásadný vplyv na dĺžku trestného konania, ktoré pri jeho viac ako 12-ročnom trvaní malo jednoznačne za následok zistenie zbytočných prieťahov zo strany ústavného súdu.

15. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľa a postupu krajského súdu, zohľadňujúc charakter a význam predmetu napadnutého konania a jeho celkovú dĺžku viac ako 12 rokov bez právoplatného skončenia veci, bez akýchkoľvek pochybností dospel k záveru, že v postupe krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 5/2005 došlo k zbytočným prieťahom, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Uvedenú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami tohto prípadu.

16. V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd preto krajskému súdu prikázal, aby v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 5/2005 v ďalšom

období postupoval bez zbytočných prieťahov tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

IV.

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

18. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

19. Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako i jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 12 000 eur, poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu, v ktorej sa nachádza.

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

21. Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

22. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

23. Vzhľadom na doterajšiu celkovú dĺžku konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 2 T 5/2005, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti ústavný súd považoval priznanie sumy 3 500 eur ako primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde za dostatočné a vhodné (bod 3 výroku rozhodnutia).

24. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

25. Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodoval aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli sťažovateľovi v dôsledku jeho právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Jozefom Holičom, Poľovnícka 4, Bernolákovo.

Sťažovateľ si podaním z 10. apríla 2017 uplatnil náhradu trov konania vo výške 562,21 eur, a to za tri úkony právnej služby (bod 5).

26. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017 je 147,33 eur a hodnota režijného paušálu je 8,84 eur.

27. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie k stanovisku krajského súdu) v sume 468,51 eur vrátane režijného paušálu. Keďže splnomocnený zástupca sťažovateľa predložil ústavnému súdu osvedčenie o tom, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty,

odmena za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom mu bola zvýšená o 20 %, čo predstavuje celkovú sumu 562,21 eur (bod 4 výroku nálezu).

28. Trovy konania je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa advokáta JUDr. Jozefa Holiča, Poľovnícka 4, Bernolákovo (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

29.1 Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie, nad ústavným súdom priznanú sumu uvedenú v bode 3 výroku nálezu. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

29.2 Ústavný súd rovnako nevyhovel petitom formulovanej žiadosti sťažovateľa o zastavenie napadnutého konania krajského súdu zo strany ústavného súdu s poukazom na rozsah jeho prikazovacej právomoci podľa druhej vety čl. 127 ods. 2 ústavy, v zmysle ktorej ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vzniklo nečinnosťou všeobecného súdu, ústavný súd môže prikázať, aby ten, ktorý tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, obnovil stav pred porušením.

Keďže ústava ústavnému súdu nepriznala čl. 127 ods. 2 právomoc napadnuté konanie krajského súdu v dôsledku ústavným súdom zistenej nečinnosti zastaviť, ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

30. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 24. mája 2017